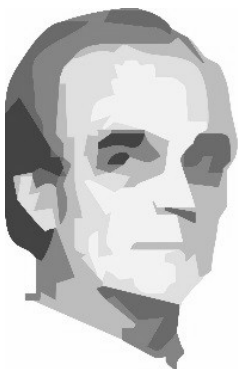

Iványi Ödön emlékezete

Összeállította: Kele Szabó Ágnes

Száz éve született az Iványi Ember, akire mindenki szeretettel, tisztelettel emlékszik, aki sokak pályáját, életrajzát alakította, aki műveivel örökre beírta magát a magyar képzőművészet történetébe.

A róla szóló portréfilmben – Kovács Bodor Sándor, Peák Ildikó és Sándor Zoltán alkotása – hallható adatok szerint „1918-ban született Leszenyén. A Képzőművészeti Főiskolát Rudnay Gyula tanítványaként végezte el 1943-ban. Rudnay, aki ifjabb éveiben rendszeresen festett Nagybányán, vezethette rá a fiatal művészt a táj, a föld szeretetére, a sötét tónusok közül felragyogó világos színek szépségére. A főiskola után – számos kortársához hasonlóan – sorsa a katonaság s hadifogság lett. A háború után a negyvenes évek végén Baján dolgozott. 1954-ben telepedett le Salgótarjában. Az 1950-ben megyeszékhellyé nyilvánított város ebben az időben lázas, forrongó periódust élt át. Szinte alapjaiból kellett megteremteni a helyi szellemi, művelődési életet. Iványi Ödön pedagógusként s szervezőként egyaránt tevékeny részt vállalt a pezsgésben. Dolgozott könyvtárigazgatóként, jelen volt a Palócföld keletkezésénél, szervezte a helyi képző- és iparművészek csoportját, tanított a Madách Gimnáziumban, patronálta a környék amatőr képzőművészeit.”

A Palócföld 1956/1. számában Szabó Béla beszámolót közöl a III. megyei képzőművészeti kiállításról. Ebben így ír: „Ezen a kiállításon mutatkozott be Iványi Ödön. Nyugodtan mondhatjuk, hogy szép sikerrel. Olajképei a legjobbak közé tartoztak. ... Gordonkás c. portréján még érezni Rudnay Gyulának hatását. Tájképeiben azonban már túllép ezen.”

Később, a látvány lírai megfogalmazása, az absztrahálás, az enteriőrök világa, az erőteljes színekkel festett olajképek után, a 70-es évektől készült képein az akvarelltechnika felszabadító ereje érhető tetten. Hallatlan frissességgel, kiérleltséggel dolgozott. Kitarító munkával kereste, találta meg azokat a tisztaságot, szépséget, harmóniát hordozó áttetsző, különleges ragyogású felületeket, amelyek késői képeit jellemzik.

Iványi Ödönt az alkotásain keresztül és elbeszélések alapján ismertem, személyesen sosem találkoztunk. Főiskolás koromban a városi rajzszakkörbe is jártam, melyet akkor már Hegedűs Morgan vezetett. Ott hallottam először Iványi Ödönről. Mindenki szeretettel, tisztelettel emlékezett rá. Most, születésének évfordulóján próbálom megrajzolni Iványi Ödön alakját. Az alkotások megtekinthetők a Dornyay Múzeumban és nagyon sokak otthonában. A portré kialakításában gyermekei, pályatársai, tanítványai, barátai voltak segítségemre.

Iványi Zsuzsa:

Igazi Apa volt, aki minden este mesélt nekem. Abból a mesekönyvből olvasott, amit én választottam. Sokszor hamarabb elaludt, mint én. Hagyta, hogy fodrászosat játszak vele, fésülhettem a haját. Tudta kívülről a verseket, amit meg kellett tanulnom. Mindig ő kérdezett ki. Ha új ruhát, cipőt szerettem volna – mert megláttam valamit a kirakatban –, a zsebpénzéből vette meg nekem. Bármilyen gondom volt, ott állt mellettem. A humánus, az emberség jellemezte. Jó érzés volt és ma is az, hogy mindenki szerette. Nemcsak engem hallgatott meg, hanem sokszor ültek ott nálunk ismerősök különböző problémájukkal. Próbált segíteni. Beszélgetett velük, és nagyon jól tudott hallgatni. Soha nem mondta, hogy nem ér rá. Samu főorvos úr pszichiátriai betegek közül is jártak a szakkörébe a Bányász Kultúr-otthonba olyanok, akikre jól hatott a rajzterápia. Őket is nagyon szerette.

Soha nem érdekelték a díjak, kitüntetések, soha nem tett volna egy lépést sem azért, hogy megkaphasson bármit. Legszívesebben mindig festett volna, de mivel családja volt, elfogadta, hogy kell egy „rendes állás”, ahogy anyu megfogalmazta. Az élet úgy hozta, hogy közel 10 évig egy sötét mosókonyhában festett a Játszó úton, és csak halála előtt jutott a napfényes műterméhez a Rákóczi úti iskola mögött. A Madáchban, ahol engem is tanított, volt olyan kollégája, aki csak negyedikben tudta meg, hogy a lánya vagyok. Az osztálytársaim pedig élvezték, hogy a tanár úrnak „jelentettem”.

Iványi László:

Nekem Apu elsősorban az apám volt, családfő, törődő édesapa, akinek az volt a szenvedélye, hogy alkotott, hogy megfesse a „jó képet”, ugyanakkor nem ezzel kereste elsősorban a kenyerét, ahhoz dolgoznia kellett. Talán ez volt szegénynek a legnagyobb keresztje.

Emlékszem a Bartók Béla úton a műtermére. Milyen klassz, világos és nagy volt! Ha otthon volt, állandóan dolgozott, festett az állványnál.

Nagy lakás volt, de ott mindig rátaláltam. Néha még a háromkerekű bicajommal is meglátogattam. Milyen nagy veszteség lehetett neki, amikor átköltöztünk a csillagházba, egy lakótelepi lakásba! Egy darabig itt is festett, aztán jöttek a vásártéri szűk és sötét kuckók. Először a pince, majd a Játszó utcában a padlás, a mosókonyha.

Sokszor eszembe jut Morgan, amikor abban a bizonyos emlékfilmben – amit a város készített Apuról – megemlíti „...Dönci Bácsi a fényt festette egy sötét lyukban.” Ez sokszor eszembe jut, mert annyira találó és jellemző Apura. Benne van a szerénysége, az elhivatottsága.

Nem emlékszem, hogy otthon olyan nagy művésztársasági élet zajlott volna.

Arra emlékszem, hogy időnként meglátogatta Szabó Tamás vagy Morgan, és belemerültek a beszélgetésbe, mert olykor nagyon későn távoztak. Ha jól belegondolok, a művésztelepek azok, ahol Aput egy kicsit kívülről tudtam figyelni, és a művészbembert is láttam benne. Sokszor vitt magával nyaranta kisszrácként az általa vezetett művésztelepekre. Tokaj, Makó, Kányás, Bánk, Szirák nekem emlékhelyek, mindnek megmaradt a hangulata bennem. Szerettem ezt a légkört, annak ellenére, hogy felnőttek között voltam. Mindenki alkotott, festett, szobrászkodott, természetesen Apu is – még én is. A nyári estéken a tábortűznél énekelt a társaság, a vé-

gén mindig utoljára mi ketten maradtunk, és lepisiltük a parazsat. Azt hiszem, nekem ezek a legszebb emlékeim vele kapcsolatban. Ekkor éreztem leginkább, hogy összehozunk. Láttam, hogy nagyon szeretik és tisztelik az

emberek, és ez jó érzés volt. Büszke voltam rá, meg arra is, hogy én vagyok az Ő fia.

Dr. Csongrády Béla Madách-díjas közíró:

Amikor a hatvanas évek közepén megismertem, már könyvtárigazgató volt, én pedig az akkori városi tanácsra kerültem az osztályvezető, Kojnok Nándor kérésére, mondhatni parancsára az akkori szóhasználat szerint népművelési felügyelői munkakörbe. Munkakörömnél fogva gyakran találkoztunk a könyvtár témakörében éppúgy, mint művészeti ügyekben. Beszélgetéseink során az is kiderült, hogy Ő volt az egyik elődöm. 1965 tavaszán – április 4-én (!) – a mai Hello Café helyén, ahol aztán később a mai könyvtár is működött – még a félig kész épületben rendeztük meg az első Észak-magyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítást, a mai Tavaszai Tárlat elődjét. A fő

organizátor Czinke Feri volt, de Iványi Ödön is fontos – bár jóval visszafogottabb, csendesebb, meditatívabb – személyiségként bábáskodott mellette. Mindig nagyon örültem a díjainak, különösen a Hatvanban, az országos akvarellátlatokon elért sikereinek. Több kiállítását is nyitottam – a hetvenes

évek elején Szentesen közös kiállításuk volt Czinkével (talán Lóránt Janival is), ahová együtt utaztunk. Kifejezetten jó baráti viszonyban voltunk, több képet ajándékozott nekem, az egyik ma is fő dísz lakásunknak. Többször jártam náluk a csillagházi lakásukban, tanúja voltam, amint magyarázatokkal ellátva bele-belejavított saját munkáiba. Menedzseltem szakköreit, a fiatalokat felkaroló megyei stúdiót. Ha jól emlékszem, Szirákon is voltam egyik táborukban. Amikor tanár lett a Madáchban – amelyet Csík Pali igazgatott – sokszor hármásban beszéltek meg – akkor én már régen a pártbizottságon dolgoztam – a művészet kérdéseit. Amikor beteg lett, engem kért – éppen a funkcióm miatt –, hogy segítsék a pesti gyógykezelésben. Sajnos hatástalan lett...

Bölcs, jó humorú ember volt. Magát nem festőművésznek, hanem pikornak nevezte. Viszonylag keveset beszélt, de lényegre törően, ahogyan mondani szokták: fején találva a szöveget.

Orbán György grafikusművész:

Iványi Ödön szakkörvezetőként, rajzpedagógusként múlhatatlan érdemeket szerzett az utánpótlás-nevelésben, az amatőr művészeti mozgalom támogatásában is. Mindenütt, minden esetben hozzáértéssel, nagy türelemmel, emberséggel segített felszínre hozni a talentumot, fejleszteni kinek-kinek a született képességeit. De nemcsak tanítványai, hanem barátai, művészetszerető ismerősei is őrzik bölcs mosolyú, humánus személyiségének emlékét. Csodálattal nézem lehetetlen finomságú, színekben gazdag festményeit. A szakmai közvélemény mint Rudnay-tanítványt az úgynevezett posztnagybányai vonulat képviselőjeként, illetve a fény festőjeként tartotta és tartja nyilván. Állandó résztvevője volt regionális és országos tárlatoknak, több pályázaton szerepelt sikerrel. Egyéni kiállítása volt például Budapesten, Szécsényben, Makón, Besztercebányán és értelemszerűen számos alkalommal Salgótarjánban. Egerben az Országos Akvarell Biennálén nagydíjat is kapott. Legjobban ugyanis ezt a technikát szerette: „Ez felszabadított minden eddigi kötöttség alól. Bár most is dolgozom olajjal, mégis úgy érzem, hogy ebben a műfajban tudok legkönnyebben, gátlásmentesen megnyilatkozni... Akvarelljeim a tisztaság utáni vágyból születnek... Szeretném felkelteni a szebb utáni vonzalmat” – mondta, illetve írta.

Kovács F. Gábor tanár:

1970 szeptemberében kerültem a Madáchba. Mindenki és minden új volt, Dönci bá is. Az ő egyetértésével, kis barátkozással így hívtam, egyébként is jóval idősebb volt nálam. Első találkozásunk alkalmával éppen mérges volt, mert rajzszertárának anyagát (főleg népi kerámia) szét-hordták. Festés volt a nyáron, kirakták és nagyrészt lába kelt a gyűjteménynek. Joggal dohogott, mert évek során gyűjtötte össze.

Töredelmesen bevallom, hogy pályám elején meglehetősen konzervatív ízlésű voltam. Akkortájt jelent meg a Modern művészet lexikona, Csakó Gyuri bácsi volt a könyvbizományos, asztalszomszédom volt, ő beszélt rá a könyvre. Megmutattam Döncinek, és ő finoman biztatott: olvassam, nézegessem a képeket és megszeretem a moderneket is. Előzménye, hogy beszélgettünk és nagyon kardoskodtam a „régiek” mellett.

Dönci a tanári szobában csendes, kedves, finom humorú ember volt. Mivel alkotó művész volt, szabad napja is volt. Első vagy második évemben előkarácsonyozott a testület. Sokat énekeltünk, főleg karácsonyi énekeket, a végefelé mást is. Dönci bá is énekelt velünk. Halkan, nem feltűnően. Ma is őrzök fényképet az estről.

Kedvelték, sőt szerették diákjai. Türelmes, segítőkész tanár volt.

Volt egy kollégám, aki rendezett Kisterenyén egy szép kiállítást. Ennek anyagából én is vettem egy vízfestményt. Pár év elteltével elkerültem a gimnáziumból – katonaság, TTI nyelviskola stb. Döncinek és Szatmári Bélának köszönhetem, hogy megismerkedtem a modern művészettel, nógrádi alkotókkal. Nagyon hálás vagyok nekik. Egyszer elárulta, hogy az Iványi név magyarosított, de hogy miből, arra nem emlékszem. Nagyon régen volt! Kedves művész, kedves barátom volt.

Sztermen Ildikó tanár:

Mind külső megjelenését, mind belső emberi értékeit tekintve nagyon szimpatikus embernek ismertem meg. Most is előttem van az – akkor még nem szokványos – félhosszú, őszülő hullámos hajával, amely sármos művészkülsőt kölcsönzött neki.

Nagyon jó kolléga volt. Nem emlékszem senkire a testületből, aki ne szeretne volna. Nyugodt, vidám, kiegyensúlyozott modorával színes egyénisége volt a tantestületnek. Ha kellett, bölcs tanácsokkal, ha kellett, humorával mindig jó hangulatot teremtett maga körül. Szerette a székelly vicceket. Az ő előadásában még a gyenge poén is remekül hatott. A tantestületi értekezleteket nagyon konstruktívan ülte végig: portrékat rajzolt kollégáiról, amit azok meg is kaptak. Egyébként is bőkezűen ajándékozott saját munkáiból, ha az alkalom megkívánta. Valahol még ma is megvan egy kis festménye, amit egyik nőnapra készített a hölgy kollégáknak.

Visszaemlékezve rá csak kellemes emlékek ébrednek bennem.

Lakatos Gézáné tanár:

Ha felidézem Iványi Dönci alakját, egy kiegyensúlyozott, harmonikus, derűs ember jelenik meg előttem. Dönci maga volt a megtestesült nyugalom és szelidség. Soha nem hallottam, hogy felemelte volna a hangját sem kollégái társaságában, sem a tanítványi körében. Végtelen türelemmel fordult mindenkire.

Nem nehéz felidézni őt, már csak azért sem, mert egy kedves, ajándékba kapott munkája díszíti szobám falát. A kép története nem mindennapi. Egy tantestületi vidám rendezvényen („Mirácsony”: Mikulás–Kará-

csony) kaptam Döncitől, mert nagy szerencsémre, az én nevem húzta ki, s így engem kellett megajándékoznia. Nagy örömet szerzett vele, s a kép azóta is őrzi emlékét.

Szabó Istvánné tanár:

Iványi Ödönnel csupán rövid ideig dolgoztunk együtt. Az akkori osztályomban csak egy évig tanított, de néhány tanítványomnak a mestere lett a későbbi években. Csak ritkán tartózkodott a tanári szobában. Emlékeim szerint vidám természetű, humoros, a jelenségeket kellő magaslatból és távlatból megítélő, kiegyensúlyozott, türelmes ember volt, aki valamennyi kollégával jó kapcsolatot tudott kialakítani. Inkább szemlélődő típus volt, aki ritkán szólt hozzá a felmerülő problémákhoz, de akkor bölcsen, mértéktartó módon és rendkívül körültekintően alkotott véleményt és formálta a nevelőtestületi döntéseket.

Básti Istvánné tanár:

Dönci bácsi művelt, melegszívű, szerény ember volt. Azok közé tartozott, akit a tantestület tagjai gyorsan elfogadtak – különösen mi, fiatalok – a közvetlensége, a stílusa miatt. Sokáig azt sem tudtuk, hogy festőművész. Nem beszélt róla. Míg nem egy alkalommal észrevettük, hogy értekezletek közben portrékat rajzol, nem is akármilyet.

A körülötte zajló eseményeknek nem alakítója, inkább szemlélője volt. Befelé fordulónak mondanám, de nem zárkózottnak. Mindenről volt véleménye, de nem rukkolt vele elő, csak ha nagyon fontosnak tartotta. Jó volt vele beszélgetni, a társaságában lenni. Szívesen meghallgatta problémáinkat, s a maga tapintatos módján segített megoldani azokat. Nyugalom áradt belőle, mely visszatükröződött akvarelljeinek pasztellszíneiben. Tanítványai rajongtak érte. Sokat tanultak tőle, nem egy a festészetet válsztotta élete céljául.

Mi, kezdő tanárok – többek között – mások meghallgatásának fontosságát, egymás munkájának megbecsülését tanulhattunk tőle, mert egy is-

kola oktató-nevelő gárdájába csak így tudunk beilleszkedni. Köszönet érte, hogy ismerhettük őt!

Fejes Lászlóné tanár:

A Madách Gimnázium volt az életem. Kezdő tanárként és a későbbi években is olyan tanáregyéniségekkel dolgozhattam, akik meghatározták pedagógusi pályámat. Köztük volt Iványi Ödön, akinek mosolya, kedves egyénisége, sugárzó optimizmusa, tiszta művészete arra tanított, hogy az élet szép. Szinte minden nap erre figyelmeztet két alkotása, amit szobánk falán őrzök. Emlékeztet „Döncire”, egy igaz, örök vidám emberre. Köszönöm a „Sorsnak”, hogy vele dolgozhattam!

Varga Judit tanár:

A '70-es évek második felében voltam madáchos diák. Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hiszen negyvened magammal egy olyan nagy múltú gimnáziumban tanulhattam, ahol sok kiváló tanáregyéniség segítette tanulmányainkat.

Engem alapvetően a reál tantárgyak – matematika, fizika – érdekelték, de az itt töltött évek alatt a humán és művészeti tantárgyak is nagy hatással voltak rám. Rövid ideig tanultam a rajz és műalkotások elemzése tantárgyat. Arra, hogy rajzoltunk-e, és ha igen, mit, már nem emlékszem, de arra igen, hogy Dönci bácsi vetített képek segítségével hogyan mutatta meg a világ szépségeit: épületeket, szobrokat, festményeket.

Egy órán, városi séta alkalmával magyarázta el Salgótarján építészeti sajátosságait. A mai napig emlékszem arra, ahogyan elemezte a Fő tér épületeit, építészeti struktúráját, a tervező elgondolását. Arra járva manapság is sokszor eszembe jut ez a régi emlék, Dönci bácsi alakja, érdekes, lenyűgöző előadása. Jó emlékezetemben őrzöm szelíd, csendes, kedves egyéniségét.

B. Gedeon Hajnalka művésztanár:

Dönci bácsit elsős gimnazista koromban ismertem meg. A Madách Gimnáziumban ő tanította nekünk a rajzot, és középiskolás éveim alatt az ő szakkörébe jártam minden héten 3-4 órában a Bányász Kultúrházba, ahol leginkább portrét rajzoltunk.

Nagyon kedves, megnyerő, pozitív kisugárzású, víg kedélyű személyiség volt. Nemcsak tanárként és művészként, hanem Emberként is nagyszerű példa számomra. Mindig olyan mélységes szeretettel, emberséggel és empátiával tudott tanítványai felé fordulni, hogy bírálatát, korrigálását is biztatásként, megerősítésként fogadtuk. Sokat mesélt fiatalkori megpróbáltatá-

sairól, a háborúkról, egyéni sorsának alakulásáról, az életében történt szerencsés fordulatokról, a szorgalomról, kitartásról és a művészi hitvallásról. Dönci bácsi alakja mély nyomokat hagyott valamennyi tanítványában.

Kemp Zsuzsa festőművész:

Iványi Ödön rajzszakkörébe a hatvanas évek végén, felsős gimnazistaként jártam. A helyszín Salgótarjánban, a Bányász Művelődési Otthonban volt, tágas rajzteremben. Együtt rajzoltunk Lipták Gyurival, aki amúgy is osztálytársam volt, és Szabó Tamással. Volt ott egy elég furcsa srác, akinek a képei is elég furcsák, kicsit darabosak voltak számunkra. Utólag röstelkedve bevallom, egymás közt ki is nevtük a munkáit, Dönci bácsi – mert hát tulajdonképpen ez volt az igazi neve – azonban nem. Soha nem tett volna ilyet. Senkit nem sértett meg azzal, hogy ez „ilyen rossz”, vagy „olyan rossz”. Ezt a szót ki sem ejtette. Megvolt az a különleges és ritka pedagógiai képessége, hogy bele tudott helyezkedni az adott mű látás- és kifejezőmódjába, és azon keresztül korrigált. Ennél jobb és hasznosabb segítséget nem kaphat az, aki ilyesmire adja a fejét.

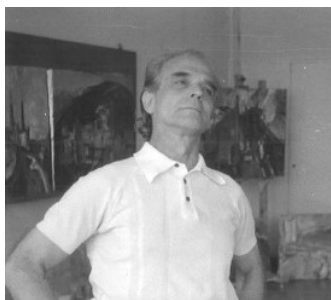
Dönci bácsi nem volt harsány természetű; a fennhéjzás teljességgel hiányzott belőle. Kedves és visszafogott volt mindig, inkább kevesebbet mondott, mint többet, a szája sarkán félmosollyal.

Hogy kacskaringós életpályám során festőművésszé lettem, bizonyosan volt szerepe a szakkörben vele töltött éveknek.

Lipták György grafikusművész:

Alkotói pályámon Orosz István indított el, de középiskolás és fiatal felnőtt korom meghatározó művészegyénisége Iványi Ödön volt. Nyolcadikos koromban egy mártélyi alkotótáborban kerültem először alkotói közegebe, hallottam először művészeti előadásokat.

Gimnazista koromban – a Madáchban – Iványi Ödön művészettörténetet tanított, és ő vezette a megyei amatőr művészeti táborokat – Szirákon, Kányáson. Ezeknek lelkes résztvevője voltam. Abban az időben élesen elkülönült egymástól az amatőr és a profi művészek köre, de Iványi Ödön nem vont éles határvonalat e két csoport közé. Az amatőrök pártfogója volt, ezért többen – kissé lenézően – a „dilettánsok pártfogója”, az „amatőrök mentora” jelzővel illették. A táborokban sok mindent kipróbálhattunk, lehetett kísérletezni. Egy ilyen alkalommal Dönci bácsi azt javasolta, hogy próbálkozzam plasztikával – ahol a vonalak térbelivé válnak, hogy ne legyen síkszerű a rajzolásom –, mert az is segíthet az Iparművészeti Főiskolára való felkészülésben.

Iványi Ödön végtelen humánus ember volt. Elég ránézni a képekre. Olyan arc, amiről sugárzik a bölcsesség – még a rossz minőségű amatőr fotók is hozzák ezt a ki-sugárzást. Sokan bizonygatták, hogy milyen közel állnak hozzá. Ez természetesen igaz volt, joggal mondhatták, ugyanis olyan kapcsolatteremtő képességgel, emberszeretettel rendelkezett, hogy akivel beszélt, sokszor érezhette úgy, hogy ő az egyik, aki a legközelebb áll hozzá.

Mindenkivel egyforma tisztelettel bánt. Az alkotótelegen egy sérült ember az ő számára nem jelentett kevesebbet egy főiskolásnál vagy bárki másnál. Főiskolás koromban is bejártam a szakkörébe. Nem rajzolni, hiszen az iskolában bőven elláttak minket rajzi feladatokkal. Sokkal inkább beszélgetni. Egy rossz fotelbe süppedve szívogatta a cigarettáját. Faggattam Rudnayról, a színékről, a magyar művészetről. Ezekről csak kevesekkel beszélt.

Jártam a műteremnek nevezett ablaktalan mosókonyhában, ami nyáron meleg, télen hideg volt. Mindig kerestem valamilyen ürügyet a megkeresésére, a találkozásra. Iványi Ödön személyisége megegyezett a művészetével. A hétköznapiakban és a műveiben is tiszta ember volt.

A '90-es években meghívást kaptam a Rudnay-tanítványok által létrehozott Rudnay társaságba, ahová áttételesen – a tagok nagy örömeire – Iványi Ödönön keresztül én is tudtam vinni Rudnay szellemiségét.

Lóránt János Demeter Munkácsy-díjas festőművész:

1967-ben költöztünk Tarjánba – a műteremlakás miatt. A „Rokkantelep” tetején Czinke–Mustó–Lóránt, a lenti kanyarban Szabó Gazsi. Arra pontosan nem emlékszem, hogy Döncivel mikor találkoztam először, de ellentétben a többi kollégával, ő egy mindig mosolygó, barátságosan az ember szemébe néző ember volt, soha egy rossz szót nem mondott senkiről. Életét – örömeivel és gondjaival együtt – teljes természetességgel élte. Könyvtárigazgatósága idején irodája szinte művészkлубként működött. Sokan jöttünk ott össze, beszélgetni-vitatkozni: Czinke Ferenc, Molnár Zsolt, Szatmári Béla, Kojnok Nándor, Kerekes László, Kelemen István, Erdős István. Később Dönci a valamikori Tüzép helyén álló többszobás házba költözött. Ott hosszú estéket töltöttünk együtt. Még Hankó elvtárs, a Megyei Tanács elnöke is rendszeresen eljött ismerkedni egy kicsit a művészettel.

Ha jól emlékszem, Dönci Rudnay-növendék volt, talán korai munkáin látszóhatott a mester hatása, de később már teljesen ő maga volt, akinek semmi baja a világgal, idővel úgyis minden megoldódik. Egyre színesebb olajképei még követtek valamely törvényszerűséget, de akvarelljeiben már egy az egyben Dönci

szólt hozzánk. Sok-sok vizes papírra emlékszem, amikor a Vásártér egyik épületének padlásterében dolgozott. Szinte lépni sem lehetett tőlük. Hihetetlen érzékkel, jó értelemben vett gátlástalansággal, felelősség nélkül, szinte ösztönösen születtek csodás akvarelljei. Soha nem ment túl a mértéktartó megoldásokon, sok-sok lazúrt használt. Az ily módon született akvarelljein első pillantásra csak egy szín- és formaegyüttes, egy színhangulat rajzolódott ki. Később aztán ezek a színek, rétegek elkezdtek mesélni, lehet mondani, térben és időben is. Lehet, nem helytálló, de Döncit talán gesztusfestőnek be lehetne állítani, jóllehet nem erőszakos, mozdulatai nem durvák, hanem valami finom, emberi, lágy simogatásszerű az, ami visszasugárzik képeiről.

Egy jellemző történet: rézkarc-megbízásokat kaptunk. Dönci is választott egy témát, és mint a nem kimondottan specialista a rézkarcban, nem vonalhálóval oldotta meg a kérdést, hanem szinte akvarellszerű nagy foltokban. Végül is elfogadható munka született.

Életműve – értékei ellenére – nem kimondottan elismert, mint sajnos sok, már elhunyt tarjáni kolléga esetében. Még egy utolsó gondolat: Dönci a tarjáni temető egyik csendes zugában, egy öreg fűzfa alatt alussza örök álmát, és biztos, hogy nem lenne boldogabb, ha a mulandó értéket képviselő személyek között, a díszsírhelyen talált volna nyugalomra.